

Åpent brev til medlemmene i Tyskforum om hjelpemidler ved eksamen, «stengt internett» og kunstig intelligens

Styret i Tyskforum har fått en del henvendelser med spørsmål om hvordan vi stiller oss til gjennomføringen og rettferdig vurdering av eksamen i fremmedspråk når det nå verserer så mange muligheter for bruk av hjelpemidler, spesielt oversettelsesprogrammer.

i. Hjelpemiddelbruk ved eksamen, «stengt internett»

Lærerne ved Stavanger Katedralskole har vært i kontakt med Udir i forbindelse med den første problemstillingen, og her kommer et referat av svarene de fikk, som langt på vei er svar på ovennevnte spørsmål.

Udir understreker i brevet at det fortsatt ikke er tillatt med bruk av oversettelsesverktøy til eksamen i fremmedspråk. Dette står tydelig både i eksamensveiledningene som lærere skal gjennomgå med elevene sine før eksamensdagen, og på førstesiden av eksamensoppgavene. Å bruke hjelpemidler som ikke er tillatt til eksamen er juks. Konsekvensen av juks til eksamen er beskrevet i § 4-26 Annullering av eksamen i forskrift til opplæringsloven.

Udir understreker videre at kandidatene ved en eksamen i fremmedspråk kun har tilgang til noen utvalgte nettsted, og det er fylket som har ansvar for hva elevene har tilgang til og hvordan dette kontrolleres under gjennomføringen. Det jobbes nå med å forbedre sikkerheten rundt hjelpemidler både lokalt (fylkeskommuner og kommuner) og sentralt (hvordan systemet kan rigges best mulig for å unngå juks). Udir understreker videre at det er ønskelig at elevene har tilgang til hjelpemidler som de er kjent med fra opplæringen til å løse eksamensoppgaver.

Vi i Tyskforum mener selvsagt det er svært viktig at sikkerheten rundt hjelpemidler er ivaretatt for å sikre rettferdig vurdering. Det er godt å se at Udir er klar over problemet og tar det på største alvor. Vi forventer og setter vår lit til at Udir løser dette. Det er likevel slik at mange av lærerne og våre medlemmer synes dette er problematisk, siden vi vet hvor utfordrende det kan være å få «stengt ned» internett. I noen fylker sies det at skoleeier ikke har de tekniske

løsningene som skal til. Dette er naturligvis foruroligende, og vi oppfordrer Udir til å være tydelige og flinke til å informere alle involverte partene.

I det siste har Udir kommet med flere spesifiseringer til læreplanen: Én handler om at det skal skrives digitalt – både i opplæringen og til eksamen. Mange lærere har gått tilbake til penn og papir de siste årene for å unngå juks i «hjelpemiddeljungelen». Det er i utgangspunktet en god løsning i mange undervisningssituasjoner, ikke minst med tanke på rettferdig vurdering. Likevel må vi huske på at elevene møter en digital eksamen til slutt – digital skriving har derfor blitt en viktig del av opplæringen som elevene også må få trening i. Presisering for læreplanene i fremmedspråk – fellesfag og programfag (udir.no).

En annen presisering er at «klipp og lim» ikke er mulig i Udirs prøve- og eksamenssystem Digital skriving i fremmedspråk (udir.no). Det er altså viktig at elevene blir kjent med tysk tastatur, hvordan de finner frem til omlydene og bokstaven /ß/ og at de øver seg på å skrive tysk på egen PC i forkant av eksamen.

En tredje presisering handler om at åpent internett til eksamen stenges inntil videre i en del fag: Åpent internett til eksamen stenges inntil videre (udir.no)

Alle disse presiseringene fra Udir viser etter Tyskforums mening at Udir tar utfordringene alvorlig, og gjør sitt for at eksamen og vurderingen av den skal bli rettferdig.

ii. Kunstig intelligens

I tillegg har det i det siste dukket opp programmer som ved hjelp av kunstig intelligens kan skrive tekster på bestilling. Svært mange lærere har de siste månedene erfart at elever leverer inn kunstig genererte, feilfrie tekster. Udir har foreløpig ikke uttalt seg om kunstig intelligens og eksamen. På det nåværende tidspunkt mener Tyskforum at vi må sette vår lit til at det digitale prøve- og eksamenssystemet fungerer som det skal. Er det tilfelle, vil heller ikke kunstig genererte tekster være et problem til eksamen da disse programmene er avhengige av internett.

Hilsen Tyskforum